

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **V. T. P.**, zast. Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem, se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 12. 2019, č. j. 62 Az 21/2019 – 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna a náhrada hotových výdajů ustanoveného zástupce žalobce Mgr. Ladislava Barty, advokáta se sídlem v Ostravě, Purkyňova 787/6, se určuje ve výši 3400 Kč a bude mu vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2019, č. j. OAM-211/LE-BA04-HA10-2019, kterým bylo rozhodnuto tak, že se žalobci mezinárodní ochrana dle § 12, § 13, § 14, § 14 a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje. Stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, že důvodem žádosti je obava z mafiánských věřitelů jeho rodičů, kteří jej a jeho bratra již v minulosti unesli a zbili. Žalovaný uvedený důvod žádosti označil za irelevantní především z důvodu, že původcem tvrzené újmy není veřejná moc, přičemž stěžovatel nevyužil proti hrozícímu nebezpečí ochrany vietnamského státu.

[2] V žalobě stěžovatel uvedl, že podle jeho názoru ve Vietnamu nyní v žádném případě nefunguje systém, který by zaručil zabránění způsobení vážné újmy, a to právě zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících způsobení vážné újmy. Poukázal na - dle svého mínění - všeobecně známé informace o vietnamských bezpečnostních složkách i úřadech trpících korupcí zcela svazujících ruce vietnamské policii a znemožňující účinné a nestranné potírání kriminality a ochranu obětí; je proto nepřipadné požadovat po něm, aby využil žalovaným zmiňované prostředky ochrany proti hrozbě vážné újmy ze strany soukromých osob.

[3] Ze správního spisu vyplynulo, že se stěžovatelem bylo dne 20. 3. 2019 zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění dle § 118 a § 119 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Dne 21. 3. 2019 bylo rozhodnuto o zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Z uvedeného rozhodnutí vyplývá, že stěžovatel byl dne 20. 3. 2019 převzat na bývalém hraničním přechodu Petrovice – Bahratal od orgánů police Spolkové republiky Německo na základě readmisní dohody mezi ČR a SRN, a to z důvodu neoprávněného pobytu žalobce v SRN bez cestovního dokladu a víza. Dne 24. 3. 2019 podal v Zařízení pro zajištění cizinců Balková žádost o udělení mezinárodní ochrany. V žádosti a následném pohovoru uvedl, že z Vietnamu odcestoval nelegálně někdy v prosinci roku 2018, a to proto, aby si našel práci a zaplatil dluh; rodiče si půjčili hodně peněz a musí jim proto pomáhat. Ve Vietnamu měl problémy poté, co si jeho rodiče půjčili hodně peněz, věřitelé jej i jeho bratra vyhledali, někam je odvezli a zbili; na policii to nenahlásil, ani rodiče to nechtěli hlásit; museli mafiánům slíbit, že do roka vše splatí a že nepůjdou na policii. Ve Vietnamu nebyl nikdy trestně stíhaný. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace ve Vietnamu ze dne 24. 8. 2018 a z 28. 1. 2019. Zároveň je součástí spisu závazné stanovisko Ministerstva vnitra ČR, OAMP, ze dne 21. 3. 2019, ev. č. ZS47524, vydané k žádosti PČR, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, odboru cizinecké policie ze dne 20. 3. 2019, ve věci vycestování stěžovatele, podle jehož závěrů ve smyslu § 120a zákona o pobytu cizinců je jeho vycestování do Vietnamu možné. Dne 6. 5. 2019 byla stěžovateli dána možnost seznámit se s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich využití; k tomu pouze uvedl, že jeho rodina má ve vlasti problém s lichváři, kterým rodina dluží peníze na podnikání, obává se vrátit; doplnění podkladů pro rozhodnutí nenavrl, žádné další skutečnosti nebo nové informace nepřednesl.

[4] Žalovaný na základě posouzení žádosti a vyhodnocení podkladů pro rozhodnutí dospěl k závěru, že v průběhu řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti stěžovatele je snaha legalizovat si pobyt v České republice, návrat do země odmítá kvůli dluhům, které mají jeho rodiče u soukromých osob, tyto jim chce pomoci splácet, proto potřebuje výdělek. Žalovaný neshledal naplnění zákonných důvodů pro udělení azylu, neboť dospěl k závěru, že stěžovatel neuvedl žádné konkrétní relevantní informace mimo svého tvrzeného důvodu k opuštění vlasti; tvrzené obavy z jednání ze strany soukromých osob kvůli dluhům rodičů nelze vyhodnotit jako pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný neshledal ani důvod k udělení doplňkové ochrany.

[5] Krajský soud neshledal žalobu důvodnou. Konstatoval, že žalovaný zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu a obstaral si dostatek informací potřebných k vydání rozhodnutí. Shromážděné informace ohledně politické, bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv ve Vietnamu krajský soud označil za zcela dostatečné a přiměřeně aktuální k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí; za podstatné vzal rovněž závazné stanovisko vydané OAMP MV ČR dne 21. 3. 2019 jako podklad pro vycestování. Co se týče namítané neschopnosti vietnamských úřadů poskytnout stěžovateli ochranu před možnou hrozcí újmu ze strany soukromých osob, krajský soud poukázal na obsah správního spisu, z něhož vyplývá, že se stěžovatel nikdy na státní orgány ve

pokračování

Vietnamu neobrátil, ačkoli nevystaly žádné okolnosti (nebyly ani nikým tvrzeny), že by mu v tomto cokoli bránilo; jeho odkaz na obecné „všeobecně známé informace o vietnamských bezpečnostních složkách a úřadech trpících korupcí“ krajský soud zejména pro jejich absolutní obecnost odmítl. Krajský soud uvedl, že mu rovněž z jeho úřední činnosti ani jinak nejsou známy jakékoli „všeobecně známé informace“, které by byť náznakem mohly svědčit ve prospěch tvrzení stěžovatele. Dle krajského soudu se žalovaný správně a podrobně vypořádal se situací v zemi původu stěžovatele při zohlednění jím v průběhu řízení uvedených skutečností. Při posouzení věci krajský soud vycházel rovněž z judikatury Nejvyššího správního soudu, která se otázkou pronásledování, resp. vážné újmy ze strany soukromých osob zabývá.

[6] V kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že dle jeho názoru se soud dopustil zásadního pochybení, které může mít vliv na jeho hmotněprávní postavení. Pochybení soudu spočívá v tom, že zcela nesprávně a nedostatečně posoudil otázku, zda politická situace a veřejné orgány ve Vietnamu umožňují účinnou ochranu v případě hrozby vážnou újmu ze strany soukromých subjektů – věřitelů stěžovatelových rodičů. Důvodem stěžovatelovy žádosti o mezinárodní ochranu byla obava z věřitelů jeho rodičů, kteří vyhrožují fyzickým napadením a zabitím nejen jeho rodičům, ale i stěžovateli. Pod výhrůžkou fyzického napadení nemohl stěžovatel vyhledat pomoc u policie nebo u státních orgánů. S tímto důvodem žádosti se soud vypořádal zcela nesprávně, a to tak, že se stěžovatel na státní orgány ani neobrátil. Stěžovatel uvádí, že nemůže být k jeho tíži přičítána skutečnost, že v žalobě neuvedl konkrétní případy, resp. okolnosti, které potvrzují informace o vietnamských bezpečnostních složkách a úřadech trpících korupcí. Soud nebo žalovaný si ostatně v rámci své činnosti mohly tyto informace zjistit. Stěžovatel zdůrazňuje, že dle jeho názoru žalovaný porušil § 3 správního řádu, když se omezil při zjišťování potřebných informací pouze na Informaci OAMP – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 24. 8. 2018 a zprávu Mezinárodní organizace pro migraci – Údaje o zemi Vietnam 2018 ze dne 28. 1. 2019. Žalovaný i soud odmítly obavy stěžovatele z vyhrožování věřitele zabitím jako účelové s tím, že těmito námitkami by se zabývaly až v případě, kdy by se stěžovatel bezvysledně obrátil na státní orgány v zemi původu. Dle názoru stěžovatele je však situace v jeho zemi špatná, země je autoritativně řízena, stav lidských práv je kritický a je nepravděpodobné, že by se mu dostalo pomoci od státních orgánů. Pokud lze z dostupných informací o zemi původu dovodit, že v obecné rovině funkční systém právní ochrany není v praxi s to pro určitou specifickou skupinu (či jednotlivce) účinnou ochranu zajistit, nelze takový právní systém považovat za dostatečný, i kdyby pro většinu populace jinak dostatečný byl. Stěžovatel tedy namítá, že žalovaný i soud pochybili, neboť řádně nezjistili skutkový stav a nepřihlédli ke všem rozhodným skutkovým okolnostem a v důsledku toho nesprávně aplikovali příslušná ustanovení zákona o azylu.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jak jeho rozhodnutí, tak napadený rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu správními předpisy. Odkazuje na správní spis a vyjádření k žalobě; konstatuje, že z jeho stran byly získány veškeré informace o zemi původu, jeho závěry byly podloženy aktuálními, transparentními a dohledatelnými informacemi. Navrhuje kasační stížnost zamítnout.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje,

že je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[9] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského, resp. městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[10] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost

předestírá k rozhodnutí především otázku naplnění „*případu hodného zvláštního zřetele*“, tj. z důvodu ohrožení ze strany soukromých osob (věřitelů); stěžovatel konkrétně tvrdí, že byla nesprávně a nedostatečně posouzena otázka, zda politická situace a veřejné orgány ve Vietnamu umožňují účinnou ochranu v případě hrozby vážnou újmu ze strany soukromých subjektů. Tyto otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhují pozornosti z důvodu ad 1) až 4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] Doplnková ochrana představuje vedle azylu druhou formu mezinárodní ochrany, která se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Klíčovou je v tomto případě „*vážná újma*“, za níž se považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání

pokračování

žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[13] Otázkou hrozby vážné újmy ze strany soukromých osob se zdejší soud zabýval např. v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, dle kterého může pronásledování i vážná újma hrozit jak ze strany státu (resp. organizace, která ovládá stát), tak i ze strany nestátních původců – soukromých osob. V případě pronásledování či vážné újmy hrozící ze strany soukromých osob je však potřeba prokázat, že stát není schopen nebo ochoten poskytnout před pronásledováním nebo vážnou újmu ochranu, tzn., že neučiní přiměřené kroky k jejich zabránění (viz též např. rozsudek sp. zn. 5 Azs 378/2019)

[14] Stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl nic, na základě čeho by bylo možné dospět k závěru, že mu vážná újma ve smyslu hrozí. Stěžovatel nadto také nevysvětlil, resp. neuvedl důvody, proč se neobrátil na orgány v zemi původu, a omezil se pouze na vyslovení nedůvěry v činnost státních orgánů. Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu přitom leží na stěžovateli (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62). Z relevantních informací o zemi původu, z nichž žalovaný vycházel, nedostupnost ochrany ze strany státu nevyplynula; stěžovatel žádné doplnění informací v průběhu správního řízení nepožadoval.

[15] Optikou uvedené judikatury lze souhlasit s právním posouzením žádosti stěžovatele, tedy, že jím uváděné skutečnosti nelze podřadit pod žádný z důvodů pro udělení azylu a s ohledem na zjištěný skutkový stav ani pro udělení mezinárodní ochrany formou doplňkové ochrany. Za situace, kdy stěžovatel ani v řízení o udělení mezinárodní ochrany, ani v řízení soudním netvrdí žádné relevantní skutečnosti, které by mohly vést k závěru o naplnění podmínek pro poskytnutí jedné z forem mezinárodní ochrany, přičemž v průběhu správního řízení ani nenamítal nic proti podkladům rozhodnutí, nutno dospět k závěru, že napadené rozhodnutí je správné a zákonné.

[16] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení krajského soudu. Ten se svým postupem nikterak neodchyluje od citované judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud ji proto shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s.; žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[18] Stěžovateli byl pro řízení před krajským soudem ustanoven zástupcem advokát. Dle § 35 odst. 10 s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát,

zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přiznal advokátovi odměnu a náhradu hotových výdajů za jeden úkon právní služby (§ 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 4 advokátního tarifu) ve výši 3400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 15. října 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu